

Dva u jedan: Čovjek i krš 2025 i ALCADI 2025

Jasminko Mulaomerović

SpeleoDodo, Sarajevo, BiH

Udruženja Centar za krš i speleologiju iz Sarajeva i Krasopis iz Triblja kod Crikvenice na inicijativu prijatelja nedavno preminulog Andreja Mihevca iz Logatca (Slovenija), geografa, speleologa i karstologa, organizirali su u spomen na njega dva simpozija: „Čovjek i krš 2025“ i ALCADI 2025. Teme simpozija „Čovjek i krš“ ostaju dosljedne prethodnim okupljanjima – s fokusom na krške krajolike i ljudske aktivnosti povezane s njima. ALCADI je kao i do sada okupljao istraživače posvećene povijesti istraživanja krša u Alpama, Karpatima i Dinaridima do Prvog svjetskog rata. Simpoziji su održani u hotelu Emporium u Bihacu od 23. do 25. 6. 2025. godine.

Okupilo se više od 30 sudionika iz Kanade, Norveške, Češke, Slovenije, Italije, Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine. Sve su to bili Andrejevi prijatelji pa je cijeli skup protekao u prijateljskoj atmosferi, skoro pa obiteljskoj, stoga nije bilo ograničenja u dužini prezentacija (ono neugodno prekidanje prezentacije ili iritirajuće kuckanje u čašu), predstavljanju poster, trajanju ekskurzije, druženju.

Mi smo iz Sarajeva došli dan ranije, tako da smo obišli nekoliko krških vrela oko Bihaća radi prikupljanja uzoraka izvorskih puževa. Došli smo i do Velike pećine u selu Gata, gdje smo sačekali večer i Primoža Presetnika iz Ljubljane. Kako on dolazi uvijek spreman, iskoristili smo priliku za mrežarenje na ulazu u pećinu i snimanje eholoških signala šišmiša ultrazvučnim detektorom.

Nadja Zupan Hajna na otvaranju simpozija | Foto: Jasminko Mulaomerović

Članica Organizacijskog odbora Amina Agić Zatvara Simpozije | Foto: Jasminko Mulaomerović

Simpozij „Čovjek i krš“ počeo je uvodnim izlaganjem Ive Lučića o životu i radu Andreja Mihevca, a potom je Nadja Zupan Hajna, predsjednica Međunarodne speleološke unije, govorila o trenutnim aktivnostima pred Svjetski speleološki kongres koji se ove godine održava u Brazilu. Slijedila su predavanja: Evolution of Blind Valleys in Ponor – Type Contact Karst: Deepening the

Scientific Legacy of Andrej Mihevc (Uroš Stepišnik, Sašo Stefanovski, Klemen Cof), How Old is the Karst of the NW Dinarides? Evidences from Cave Sediments (Nadja Zupan Hajna, Pavel Bosák), Impact of Lichens in Rock Weathering (Kristina Krklec, David Domínguez-Villar, Dražen Perica), The Climate Underground (Franci Gabrovšek), Man and Karst in Norway – a review

Pavel Bosak i Nadja Zupan Hajna | Foto: Jasminko Mulaomerović

Pred Velikom pećinom u Gati | Foto: Jasminko Mulaomerović

(Stein-Erik Lauritzen), Contact Karst of the Plitvice Lakes NP (Croatia) (Neven Bočić), Karst Geomorphology and Caves of Cyrenaica (NE Libya) (Rosario Ruggieri), Karst Conservation on Canada's Pacific Coast: Progress and Challenges (Paul Griffiths, Carolyn Ramsey), Krške jame masovne grobnice, pre-dubok problem za aktualna društva na Dinarskom kršu (Ivo Lučić),

Hidden in Plain Sight: Uncovering the Diversity and Distribution of Bat-parasiting Ticks Collected from Caves of Bosnia and Herzegovina (Amina Agić), Stripe karst tectonic settings – examples from Eastern Serbia (Jelena Čalić) i dva predstavljanja: Speleon – Centre of Subterranean Heritage (Marina Magdić, Tihana Oštrina, Slaven Vuković, Hrvoje Cvitanović) i Krasopis, an attempt

at a transdisciplinary meeting on karst (Tribalj, Croatia) (Anne-Kathrin Godec, Ivo Lučić). U poster-sekciji predstavljeni su: Prostorni raspored krša u Bosni i Hercegovini: osvrt na dosadašnje kartografske prikaze (Ahmed Džaferagić) i Izvori uz rijeku Krivaju (Mirnes Hasanspahić). Na simpoziju nam se nisu pridružili Aurel Perşoiu iz Rumunjske i Besim Gurda iz Zavidovića.

Simpozij ALCADI 2025 bio je skromniji, vjerojatno i zbog toga što se sve manje ljudi zanima za ovu temu. Nadam se da ovo ipak nije posljednji jer je tradicija istraživanja na ovim prostorima itekako bogata. Na predavanjima smo čuli: Hidrologija Pazinčice – povijest istraživanja, priče i saznanja (Josip Rubinić, Maja Radišić, Tamara Crnko), The First Investigations Into the Underground Course of the Timavo River Originated in the Ancient County of Gorizia (Maurizio Tavagnutti), Gustav Joseph – a somewhat forgotten researcher of the cave life of Carniola in the second half of the 19th century about bats (Primož Presetnik), Pećina Megara/ Megara Cave as a Locus Typicus: Biospeleological and Paleontological Investigations in the Bjelašnica (Alessio Fabbriatore, Roberto Ferrari, Gernot Rabeder), Rock Art in Bosnia and Herzegovina – a review (Jasminko Mulaomerović) i predstavljanje zbornika sa zadnjeg Alcadi simpozija Proceedings of the 10th

International symposium on history „ALCADI 2020“ : Into the Heart of the Earth: The History of Speleology across the Centuries (Maurizio Tavagnutti) kojeg su svi sudionici dobili na dar. Poster-sekcija bila je bogatija. Predstavljeni su: Istraživanja krša na području zapadne Bosne i Hercegovine do Prvog svjetskog rata (Ahmed Džaferagić), Cisterns built next to Austro-Hungarian military facilities in Podveležje near Mostar (Mirnes Hasanspahić, Jasminko Mulaomerović), A New Interpretation of the Drawings in the Village of Žlijeb near Višegrad (Jasminko Mulaomerović), The First Organised Visit by a Local Association to a Cave in Bosnia and Herzegovina (Jasminko Mulaomerović, Ognjen Matović), Da li je Vjetrenica samo pećina? (Jasminko Mulaomerović) i The Olm *Proteus anguinus* in North Macedonia? (Jasminko Mulaomerović).

U utorak poslije podne umjesto najavljene posjete starom gradu Sokolac nedaleko od Bihaća

posjetili smo Muzej Pounja u staroj Kapetanovoj kuli, gdje nas je srdačni kustos proveo kroz povijest Bihaća od Japoda do suvremenog doba, a onda pred večer otišli do Velike pećine i tu je bilo pomalo od svega: posjeta pećini za one koji su imali čizme ili sandale, malo *meze*, malo pića i na kraju, romantični zalazak sunca iza planina u susjednoj Hrvatskoj. Bila je to izvrsna predigra za stručnu ekskurziju u srijedu koju smo počeli na Štrbačkom buku, nastavili u Martin Brodu na Uni, vidikovcu iznad kanjona Unca, panorami Drvara i završili u pećini Hrustovači kod Sanskog Mosta. Iako je bilo predviđeno još toga, zajednički smo zaključili da je ljepote za taj dan dosta i da nešto treba ostaviti i za drugi put.

Nije bilo suza, ali je rastanak bio vrlo emotivan tako da je potekla inicijativa da se ponovo okupimo za dvije godine u nešto drugačijoj organizaciji. Mada sam prije nekoliko godina rekao da više neće biti simpozija „Čovjek i krš“ u Bosni i Hercegovini, nikad ne reci nikad.

Zajednička fotografija